

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.042/2013/8. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Szoboszlai Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe, ügyintéző: Dr. Szoboszlai Judit ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek-, a Dr. Bencző Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: Dr. Bencző Ákos ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) I. r. és alperes neve (alperes címe) II. r., valamint a Dr. Koszorús Jenő ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) III. r. alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében, a Debreceni Törvényszék 2012. november 21. napján kelt, 6.G.../2011/36. számú ítélete ellen az I-II. r. alperesek részéről 37. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - a 2013. május 28. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy az I. és a II. r. alperesek egyetemlegesen kötelesek megfizetni a III. r. alperesnek 24 250 000 (Huszonnégymillió-kettőszázötvenezer) Ft-ot.

Kötelezi az I. és a II. r. alpereseket, hogy felhívásra, az abban foglaltak szerint fizessenek meg egyetemlegesen az államnak 1 940 000 (Egymillió-kilencszáznegyvenezer) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket.

Megállapítja, hogy a felperes jogosult 113 000 (Egyszáz-tizenháromezer) Ft többlet csatlakozó fellebbezési illetéket visszaigényelni, az erre irányuló kérelem elbírálása érdekében határozatát megküldeni rendeli a Nemzeti Adó- és Vámhivatal ... Megyei Adóigazgatóságának.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és a II. r. alpereseknek együttesen 184 785 (Egyszáznyolcvan-négyezer-hétszáznyolcvanöt) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az elsőfokú bíróság a 36. sorszámú ítéletével kötelezte az I-II. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessenek meg a III. r. alperesnek személyenként 12 125 000 Ft tőkét. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-II. r. alperesnek együttesen 32 800 Ft perköltséget.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállás szerint az I. r. alperes a társaság alapításától kezdődően tagja és vezető tisztségviselője a cégjegyzékbe 1995. március 13. napján bejegyzett III. r. alperesnek. A II. r. alperes az I. r. alperes házastársa.

A felperes, mint szállító a III. r. alperessel, mint megrendelővel 2009. november 2. napján megkötött megállapodás alapján kötelezettséget vállalt arra, hogy a III. r. alperes megrendelése szerint transzportbetont szállít a „M. Gyár - ... Lakkozó Üzem” elnevezésű projekt cölöpalapozás kivitelezési munkáihoz.

A szerződésből kifolyólag a III. r. alperesnek 2010. február 9. napjáig a felperes felé összesen 129 566 389 Ft összegű tartozása keletkezett, amelynek a részletekben való megfizetése tárgyában 2010. március 12. napján közjegyzői okiratba foglalt megállapodást kötött a felperessel. A megállapodás alapján a III. r. alperes 20 000 000 Ft-ot teljesített, a fennmaradó 109 566 389 Ft tőketartozást azonban nem fizette meg.

A III. r. alperes legfőbb szerve 2010. március 19. napján megtartott taggyűlésén fogadta el a 2009. december 31-ei mérleg fordulónapra elkészített éves beszámolót. Eszerint a III. r. alperes 20 000 000 Ft jegyzett tőkéje mellett a társaság saját tőkéje 395 755 000 Ft, míg a társaság kötelezettségei 861 943 000 Ft-ot, a rendelkezésre álló források összege összesen 1 350 572 000 Ft-ot tettek ki.

A III. r. alperes 2009. évben két alkalommal fizetett osztalékelőleget a tagok részére: 2009. január 31. napján összesen 72 500 000 Ft összegben, 2009. december 1. napján pedig további 31 000 529 Ft összegben.

A 2009. december 31-ei fordulónapra elkészített éves beszámolót elfogadó taggyűlés a 2009. évi adózott eredményből 150 000 000 Ft osztalékképzésről határozott, és a már kifizetett osztalékelőleget figyelembe véve döntött a fennmaradó 45 000 971 Ft osztalék kifizetéséről. Az I. r. alperes, mint a III. r. alperes ügyvezetője úgy nyilatkozott, hogy az osztalék kifizetése nem veszélyezteti a társaság pénzügyi - likviditási helyzetét.

A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy 2010. március 19. napján a III. r. alperesnek a szállítókkal szembeni összes kötelezettsége 554 000 681 Ft-ot tett ki, amelyből a lejárt esedékességű tartozások összege 529 000 545 Ft volt. A III. r. alperes 345 302 000 Ft értékű forgóeszközei nem nyújtottak fedezetet a lejárt esedékességű szállítói tartozásokra.

Az I-II. r. alperesek, mint eladók és a III. r. alperes, mint vevő 2010. április 1. napján adásvételi előszerződést kötöttek, amelynek tárgya az I-II. r. alperes 1/2-1/2 tulajdonában álló, ... belterület ..., ..., ..., .../1., .../2. hrsz. alatt nyilvántartott, „kivett beépítetlen terület” megnevezésű ingatlanok voltak.

A III. r. alperes az adásvételi előszerződés alapján 2010. április 1. napján az I-II. r. alpereseknek személyenként 16 000 000 Ft-ot, 2010. május 26. napján pedig személyenként további 17 000 000 Ft vételárat megfizetett.

A III. r. alperes taggyűlése 2010. június 7. napján döntött a 2009. december 1. napján kifizetett bruttó 31 529 000 Ft összegű osztalék visszafizetéséről, ezen határozat végrehajtásaként az I. r. alperes nettó 23 646 750 Ft összegű osztalékelőleget 2010. június 29. napján befizetett a III. r. alperes házipénztárába.

Az I-II. r. alperesek, mint eladók és az I. r. alperes ügyvezetője által képviselt III. r. alperes, mint vevő 2010. július 2. napján adásvételi szerződést kötöttek a/4. hrsz. alatt nyilvántartott, 973 m² területű „kivett gazdasági épület és udvar” megjelölésű ingatlanra. A vételárát 34 000 000 Ft összegben határozták meg, és rögzítették a szerződésben azt is, hogy az ingatlanra teherként a Raiffeisen Bank Zrt. jogosult javára 307 000 000 Ft erejéig egyetemleges jelzálogjog, valamint a Raiffeisen Bank Zrt. jogosult javára ranghellyel rendelkezés jogáról lemondás van bejegyezve az ingatlan-nyilvántartásba.

A III. r. alperes a szerződés szerinti vételárát 2010. július 2. napján fizette meg az I-II. r. alperes felé 17 000 000 Ft - 17 000 000 Ft összegben.

A III. r. alperes 2010. évi évközi és év végi eredményei is veszteséget mutattak. A 2009. évben kimutatott 166 983 000 Ft összegű adózás előtti eredmény 2010. év I. negyedévében -369 000 148 Ft-ra csökkent.

A III. r. alperessel szemben 2010. május 30. napján felszámolási eljárás megindítása iránti kérelmet terjesztett elő a B. Kft., a III. r. alperes a kérelmet 2010. május 9. napján vette át.

Ugyancsak a III. r. alperes fizetéseképtelenségének a megállapítására és felszámolásának elrendelésére irányuló kérelmet nyújtott be a C. Kft., valamint a Be. Kft. is.

A ... Megyei Bíróság a fenti kérelmek alapján indult eljárásokat egyesítette, és a 2.Fpk.09-10-.../23. számú végzésével megállapította a III. r. alperes fizetéseképtelenségét, és főeljárásként elrendelte a felszámolását. A III. r. alperes képviselője a ... Megyei Bíróság végzését 2010. szeptember 8. napján vette át.

Az adós fellebbezése alapján eljáró Debreceni Ítéltábla az Fpkf.IV.../2010/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A felszámolási eljárás kezdő időpontja 2011. január 27. napja.

2010. december 27. napján az I-II. r. alperes, mint eladó és az I. r. alperes, mint ügyvezető által képviselt III. r. alperes, mint vevő a 2010. április 1. napján kelt adásvételi előszerződés tárgyát képező ingatlanokra adásvételi szerződést kötöttek. A vételárát 96 000 000 Ft-ban állapították meg annak rögzítése mellett, hogy az ingatlanon a Raiffeisen Bank Zrt. jogosult javára 307 000 000 Ft erejéig egyetemleges jelzálogjog és ranghellyel rendelkezés jogáról lemondás van bejegyezve.

A szerződés aláírása napján a III. r. alperes 20 000 000 Ft-ot, a felszámolási eljárás közzétételét megelőző napon, 2011. január 26. napján pedig további 10 000 000 Ft-ot fizetett meg az I-II. r. alpereseknek, egymás között egyenlő arányban. Ezzel az ingatlan vételárát hiánytalanul kiegyenlítette.

A felszámolási eljárásban a felszámolóbiztos beszerezte a perbeli hat ingatlan forgalmi értékének meghatározásáról szóló szakértői véleményt. Eszerint az ingatlanok forgalmi értéke 90 000 000 Ft, a felszámoló ezen az irányáron jelentette meg a pályázati kiírást 2011. augusztus 25-én, illetve 2011. december 4. napján. Az eredménytelen értékesítést követően a felszámoló az ingatlanok irányárát 71 000 000 Ft-ra csökkentette. A vagyonértékesítés jelenleg is folyamatban van.

A III. r. alperes felszámolási eljárásában a határidőben bejelentett, és a felszámoló által nyilvántartásba vett, visszaigazolt hitelezői igények összege összesen 658 581 168 Ft, a felperes hitelezői igénye ebből 107 523 947 Ft.

Az I. r. alperes a 2010. január 20. napján kelt létesítő okirattal megalapította a J. Kft-t, amely egyszemélyes Kft. volt, egyetlen tagja és ügyvezetője az I. r. alperes. A cég 2011. január 20. napján lett bejegyezve a cégjegyzékbe.

A perben beszerzett szakértői vélemény szerint a/4. hrsz. alatt nyilvántartott ingatlan forgalmi értéke 2010 júliusában 19 200 000 Ft volt, a/2. hrsz. alatt nyilvántartott ingatlan forgalmi értéke 2010 decemberében 8 448 000 Ft volt, a/1. hrsz. alatt nyilvántartott ingatlan forgalmi értéke 2010 decemberében 8 352 000 Ft, míg a/... hrsz. alatt nyilvántartott ingatlan értéke ebben az időben 16 605 000 Ft volt. A/... hrsz. alatt nyilvántartott ingatlan 2010 decemberében 33 237 000 Ft értéket képviselt, míg a/... hrsz. alatt nyilvántartott ingatlan forgalmi értéke 19 237 000 Ft volt.

A felperes a módosított keresetében elsődlegesen a Cstv. 40. § (1) bekezdés a.) pontja alapján kérte annak a megállapítását, hogy az alperesek között 2010 júliusában a .../... belterület .../4. hrsz-ú ingatlan tekintetében, valamint 2010. december 27. napján a .../... belterület ..., ..., ..., .../1., .../2. hrsz-ú ingatlanok tekintetében létrejött adásvételi szerződések a III. r. alperes vagyonának csökkenését eredményező, a hitelezői igények kijátszására irányuló szerződések, ezért semmisek.

Másodlagosan az adásvételi szerződések, mint jó erkölcsbe ütköző szerződések semmisségének a megállapítását kérte.

A felperes a szerződések érvénytelenségére tekintettel kérte, hogy a bíróság a perbeli ingatlan adásvételi szerződéseket az ítélethozatalig nyilvánítsa hatályossá, és gondoskodjon az ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás ellenértékének a megfizetéséről akként, hogy kötelezze az I-II. r. alperest fele-fele arányban 58 200 000 Ft tőke megfizetésére a III. r. alperes javára.

A felperes kérte az I-II. r. alperes perköltségben való marasztalását, késedelmi kamatigényt azonban nem terjesztett elő.

Kereseti kérelme indokaként a felperes arra hivatkozott, hogy az I. r. alperesnek, mint ügyvezetőnek a szerződéskötéseket megelőzően, 2010 májusában már látnia kellett azt, hogy a társasággal szemben 100 milliós nagyságrendű követelés áll fenn, amelyet a társaság nem tud kiegyenlíteni, az ügyvezető azonban a hitelezői követelések kielégítése helyett 2010. április - május és július hónapokban összesen 103 000 000 Ft-ot fizetett ki vételár jogcímén önmagának és házastársának, ezért a perbeli szerződések a csődhelyzetben lévő társaság hitelezői fedezetének elvonására irányultak.

Előadta azt is, hogy álláspontja szerint a 307 000 000 Ft keret erejéig egyetemlegesen jelzálogjoggal terhelt ingatlanoknak a jelzálogjog teherrel történő értékesítésére nem lett volna lehetőség, a tényleges értékükhöz képest „túlterhelt” ingatlanok piaci értéket nem képviselnek. Még abban az esetben is értékaránytalannak tekintette a szerződéseket, ha az ingatlanokon nem állna fenn jelzálogjog, mivel a felperes által beszerzett és csatolt szakértői vélemény alapján az ingatlanok piaci értéke mindösszesen 71 800 000 Ft volt.

Utalt arra, hogy az általános társadalmi megítélés tisztességtelennek és elfogadhatatlannak tartja az olyan magatartást, amellyel a több százmilliós adósságot felhalmozó társaság meghatározó tagja és egyben ügyvezetője a társasággal szembeni követelésekről tudva

egy jelzálogjoggal túlterhelt, így piaci szempontból értéktelen területek társaság általi megvásárlásáról úgy dönt, hogy az eladó saját maga, illetve a házastársa.

Az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása során a felperes célszerűtlennek tartotta az eredeti állapot helyreállítását, mivel az ingatlanokat megszerző III. r. alperes felszámolás alatt áll, a felszámolóbiztos feladata pedig a vagyon értékesítése. A felperesnek nem célja az, hogy a keresettel érintett ingatlanok tulajdoni helyzete a jogerős ítélet meghozataláig bizonytalan legyen, és ezáltal a felszámoló számára az ingatlanok további költségeket okozzanak.

Az I-II. r. alperes a kereset velük szemben való elutasítását, és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

Vitatták, hogy a keresettel támadott szerződések a III. r. alperes vagyonának csökkentésére, és a hitelezők kijátszására irányultak volna, illetve tagadták, hogy azok jó erkölcsbe ütköző szerződések.

Arra hivatkoztak, hogy az I. r. alperes a perbeli adásvételi szerződések megkötésekor, majd a felszámolási eljárás elrendelését követően is alappal bízott abban, hogy a társaság tovább tud működni, és a hitelezői igények kielégítésre kerülnek. A III. r. alperes a tulajdonát képező nagy értékű fűrógép értékesítését már az adásvételi szerződések megkötését megelőzően elhatározta, az értékesítésből 2011. február elején 150 000 000 Ft összegű vételár folyt be. Ezen összegből a hitelezőket ki lehetett volna elégíteni.

Állították, hogy a perbeli ingatlanok szerződésben meghatározott vételára megfelelt az adott időszak piaci viszonyainak.

A III. r. alperes nem ellenezte a kereset teljesítését, perköltség igényt nem jelentett be.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét részben találta megalapozottnak.

A perbeli, a Ptk. 365. § (1) bekezdése szerinti adásvételi szerződések tartalmát, és a szerződések alapján történt teljesítést a csatolt okiratok és a felek e körben egyező előadása alapján állapította meg.

A felperes (aki a felszámolás alatt álló III. r. alperes hitelezője) keresetében elsődlegesen a Cstv. 40. § (1) bekezdés a.) pontjára hivatkozással, másodlagosan a szerződések nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütköző volta miatt kérte a szerződések érvénytelenségének a megállapítását.

Az elsőfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 2/2010. (VIII.22.) PK véleménye 6.) pontja szerint elsődlegesen a semmisségi okot vizsgálta meg.

A szerződéseknek a Ptk. 200. § (2) bekezdésének utolsó fordulatában meghatározott semmisségének vizsgálata során az elsőfokú bíróság kiemelt jelentőséget tulajdonított annak a ténynek, hogy a szerződést eladóként az I. r. alperes - aki a III. r. alperes vevőnek tagja és egyben ügyvezetője is volt -, valamint annak házastársa, a II. r. alperes kötötte meg. Lényeges körülménynek tekintette azt is, hogy a szerződések megkötésekor a társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, illetve a felszámolás már elrendelésre került.

E körben az elsőfokú bíróság a jelen peres eljárás anyagává tette a 3.G.../2011. számú perben beszerzett, L.Fné igazságügyi szakértő által készített könyvszakértői véleményt a III. r. alperes likviditását jellemző helyzetről. Ezen túl az elsőfokú bíróság értékelte azt is,

hogy a perbeli ingatlanok jelzálogjoggal terhelt ingatlanok voltak, és azokra a pénzügyi intézet a III. r. alperesnek a vele szemben fennálló tartozása kiegyenlítése érdekében végrehajtást kezdeményezett.

Mindezen körülmények együttes értékelésével az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a perbeli adásvételi szerződések nyilvánvalóan azt a célt szolgálták, hogy az I-II. r. alperes a III. r. alperes vagyonából a III. r. alperes hitelezőit figyelmen kívül hagyva, őket megelőzve részesedjenek a cég felszámolásának elrendelését megelőzően.

A gazdálkodó szervezetek által a csőd- és fizetéseképtelenség közeli állapotban megkötött ún. „vagyonkimentésre” irányuló szerződéseket pedig a bírósági gyakorlat nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütköző szerződésnek minősíti, és mint ilyenek a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmisek.

Az elsőfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróságnak az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI.28.) PK véleménye 5.) pontjához fűzött indokolás, valamint a PK 267. számú állásfoglalás II. pontjához fűzött indokolás, továbbá a Legfelsőbb Bíróság 1/2005. PJE határozat indokolásának III/3. pontja alapján mérlegelte azt, hogy az érvénytelenségnek a Ptk. 237. § (1)-(2) bekezdésében írt jogkövetkezményei közül melyiket alkalmazza.

Az elsőfokú bíróság osztotta felperesnek azt az álláspontját, miszerint a peres felek jogviszonyában célszerűtlen az eredeti állapot helyreállítása arra tekintettel, hogy a III. r. alperes felszámolás alatt áll, és a felszámoló megkezdte a felszámolási vagyon értékesítését.

A bíróság ezért a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján az I-II. r. alperes, mint eladó és a III. r. alperes, mint vevő között létrejött perbeli adásvételi szerződéseket az ítélethozatalig hatályossá nyilvánította, és rendelkezett az ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás ellenértékének az elszámolásáról.

A perbeli ingatlanok forgalmi értékét az aggálytalan, és utóbb valamennyi peres fél által elfogadott Cs.T. igazságügyi szakértő által készített szakértői vélemény alapján összesen 86 550 000 Ft értékben határozta meg. A szerződések a vételárát összesen 130 000 000 Ft-ban tartalmazták, ezért az I-II. r. alperest 24 250 000 Ft összegű vételárnak a visszafizetésére kötelezte a III. r. alperes irányába. Mivel az I-II. r. alperesek az ingatlanok 50-50 %-os mértékű tulajdonosai voltak, ezért a visszafizetési kötelezettségük is egymás között egyenlő arányban oszlik meg, így a bíróság személyenként 12 125 000 Ft megfizetésére kötelezte az I-II. r. alpereseket.

A perköltség viseléséről a peres felek pervesztességének arányát figyelembe véve, a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

Az ítélet ellen az I-II. r. alperesek nyújtottak be fellebbezést, melyben kérték az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, a felperes keresetének elutasítását, és a felperes marasztalását az első- és másodfokú perköltségben.

Fellebbezési hivatkozásuk szerint az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a megállapításra, miszerint a perbeli szerződések célja a III. r. alperes pénzeszközeinek a kimentése volt.

Hivatkoztak az elsőfokú bíróság előtt 3.G.../2011. számon folyamatban volt peres eljárásban az elsőfokú bíróság által kifejtett álláspontra, illetve az ott meghallgatott tanúk vallomására, amelyek szerint az I. r. alperes, mint a III. r. alperes ügyvezetője a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet felismerését követően valamennyi jogügyletét a III. r. alperes vagyonát terhelő zálogjog jogosultjának, a Raiffeisen Bank Zrt. iránymutatásainak megfelelően kötötte meg.

Mivel a perbeli időszakban nyilvánvaló volt, hogy a piaci környezet változása miatt a III. r. alperes fizetőképességét nem tudja megőrizni az alaptevékenységének folytatásával, ezért a III. r. alperes úgy döntött, hogy értékesíti a termelő eszközeit, és az ebből származó bevételeit a bank iránymutatása szerint használta fel. A Raiffeisen Bank, mint hitelező a perbeli adásvételi szerződésekhez szintén hozzájárult a keretbiztosítéki zálogjoga változatlan fennmaradása mellett.

Mindezen körülményekből egyértelmű, hogy az I. r. alperes gondoskodott arról, hogy a biztosított hitelezői igények maradéktalanul megtérülhessenek. A biztosított hitelező ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett keretbiztosítéki zálogjoga bejegyzésre került az I-II. r. alperesek magánvagyonát képező, a perbeli ingatlanok értékét közel kétszeresen meghaladó ...-i ingatlanra is. Az I-II. r. alperesek tehát nem sértették a társadalmi általános erkölcsi normákat a perbeli adásvételi szerződések megkötésével, mivel a III. r. alperes legnagyobb biztosított hitelezője javára jelzálogjogot engedtek bejegyezni a felszámolási vagyon körébe nem vonható magánvagyonukat képező ingatlanra is.

Hivatkoztak arra, hogy a III. r. alperes felszámolási eljárásában várhatóan 2013. január 27. napját követően elkészül a III. r. alperes II. számú közbenső mérlege, amelyben - az előzetes felszámolói tájékoztatás alapján - a biztosított hitelezői igények 100 %-os mértékű megtérülése várható. Mindezek azt igazolják, hogy az alperesek önmagában a szerződések megkötésével nem sértették a biztosított hitelezői érdekeket, sőt ezen hitelező jóváhagyásával kötötték meg a perbeli szerződéseket.

Állították, hogy a perbeli ingatlanok vételárát teljes egészében az I. r. alperes és a Magyar Állam között 2008. évben létrejött, a perbeli ingatlanok mellett lévő ingatlanok vonatkozásában megkötött adásvételi szerződésben meghatározott értékviszonyoknak megfelelően határozták meg. A perben beszerzett szakvéleményben megjelölt érték, illetve a szerződésben kikötött vételár közötti különbség nem ad alapot a feltűnő értékaránytalanság megállapítására.

Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a perbeli szerződés, illetve az abban meghatározott ellenérték megfizetése vagyonkimentés célját szolgálta. Az adásvételi szerződésekkel visszerhes vagyonátruházás történt, a III. r. alperes pedig a vételár megfizetésével a perbeli ingatlanok tulajdonjogát megszerezte. A III. r. alperes mérlegadatai főszámai eszköz oldalon tehát szükségképpen nem változtak, csupán az eszközök cseréjére került sor.

Álláspontjuk szerint abban az esetben, ha a szakértő az I-II. r. alperesek álláspontját elfogadva a perbeli ingatlanok értékét a 2008. évben megkötött adásvételi szerződésben rögzített vételárból kiindulva állapítja meg, akkor a szerződés hatályossá nyilvánítása esetén nem kellett volna az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás visszatérítéséről rendelkezni, így azt sem lehetett volna megállapítani, hogy a szerződések célja a III. r. alperes vagyonának a kimentése lett volna.

Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság nem tért ki ítélete indokolásában arra az alperesi védekezésre, miszerint az adásvételi szerződések teljesítése önmagában nem alkalmas a III. r. alperes vagyona kimentésére irányuló célzat megállapítására csak akkor, ha a szerződésekben az ítélet alapjául szolgáló érték meghatározástól eltérő ellenértéket állapítanak meg.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében elsődlegesen az I-II. r. alperesek fellebbezésének hivatalból történő elutasítását kérte, miután az alperesek a fellebbezésükön nem róttak le

illetéket, illetékfeljegyzési jog biztosítása iránti kérelmükhöz pedig nem csatolták a szükséges nyilatkozatokat.

Érdemben az I-II. r. alperesek fellebbezésének, mint alaptalannak az elutasítását kérte, illetve csatlakozó fellebbezést is előterjesztett, amelyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és az I-II. r. alperesek által a III. r. alperes részére fizetendő tőkeösszeg felemelését összesen 58 200 000 Ft-ra.

Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre a perbeli adatok alapján, hogy a per tárgyát képező adásvételi szerződések jó erkölcsbe ütközőek, ezért semmisek.

Megalapozatlannak tartotta azonban az elsőfokú bíróság ítéletét az ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás mértékének a megállapítása tekintetében.

Sérrelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában nem adta magyarázatát annak, miképpen jutott arra a következtetésre, hogy az I-II. r. alperesek a III. r. alperesnek összesen 24 250 000 Ft értékkülönböt kötelesek megfizetni.

Előadta, hogy Cs.T. igazságügyi szakértő az öt ingatlanra 86 550 000 Ft értéket állapított meg, ez azonban forgalmi értéket jelent, és nem vette figyelembe azt, hogy az adásvételi szerződések megkötésekor az ingatlanokat jelentős mértékű jelzálogjog terhelte, így az adásvétel nyilvánvalóan nem történhetett a forgalmi értéken.

Abban az esetben, ha az elsőfokú bíróság az adásvételi szerződésekben megjelölt összesen 130 000 000 Ft értékből levonta a szakértői értékbecsléssel meghatározott 86 550 000 Ft-ot, úgy matematikailag sem jött ki az ítéletében megfizetni rendelt 24 250 000 Ft különböt.

Az I-II. r. alperesek fellebbezési hivatkozásait cáfolva kifejtette, miszerint önmagában az a tény, hogy a Raiffeisen Bank Zrt. hozzájárult az adásvételi szerződések megkötéséhez, nem befolyásolja azt, hogy a szerződések jó erkölcsbe ütközőek.

Ugyancsak irrelevánsnak tartotta azt az alperesi hivatkozást is, miszerint az I-II. r. alperesek a saját tulajdonukban álló ingatlanokra jelzálogjogot jegyeztettek be a Raiffeisen Bank javára.

Annak sem lehetett a perben jelentőséget tulajdonítani, hogy a felszámolási eljárásban a biztosított hitelezői igények milyen arányú megtérülése várható.

Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtette, hogy nem azért tért el a főszabály szerint alkalmazott eredeti állapot helyreállításától az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazása során, mert észlelte, hogy az célszerűtlen lenne, hanem azért, mert a felperes kereseti kérelme erre terjedt ki.

Álláspontja szerint a perbeli szerződések még akkor is a vagyon kimentésére irányuló szerződésnek minősülnének, ha a III. r. alperes ténylegesen a 130 000 000 Ft készpénz kifizetése mellett egy 130 000 000 Ft értékű forgalomképes, azaz a piacon értékesíthető vagyonnal gazdagodott volna. Ezzel szemben azonban a perbeli esetben az öt bocskaikerti telek a piacon nem értékesíthető, azok a megszerzésük pillanatában is értékesíthetetlenek lettek volna a jelzálogteher miatt.

Sem az I-II. r. alperesek fellebbezése, sem a felperes csatlakozó fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a szabályszerűen lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként, a bizonyítékok okszerű mérlegelésével a tényállást helyesen állapította meg, abból helytálló jogi következtetést vont le.

Az irányadó jogszabályokat és az ítélkezési gyakorlatnak irányt szabó legfelsőbb bírósági polgári kollégiumi véleményeket (1/2010. (VI.28.) PK vélemény, 2/2010. (VIII.28.) PK vélemény), a PK 267. számú állásfoglalásban kifejtetteket, az 1/2005. PJE határozatban foglaltakat, és a Legfelsőbb Bíróságnak az EBH 2004.956. szám alatt közzétett elvi határozatának megállapításait helyesen vette figyelembe döntése meghozatalánál.

Helytállóan vizsgálta és állapította meg elsőként a felperes perbeli legitimációját a perbe vitt kereseti kérelmek tekintetében, és ugyancsak helyesen vizsgálta elsőként a megjelölt semmisségi okot, vagyis azt, hogy a perbeli szerződések a jó erkölcsbe ütköző szerződések-e.

Helytálló következtetésre jutott annak megállapításával, hogy a perbeli ingatlan adásvételi szerződések vagyonskimmentésre szolgáló szerződések, amelyek a III. r. alperes pénzeszközeinek a kimentésére szolgáltak, és mint ilyenek az általános társadalmi megítélés szerint tisztességtelennek és elfogadhatatlannak tekintendők, semmisek.

Az elsőfokú bíróság helyesen döntött az érvénytelenségi jogkövetkezményeiről is, helyes volt az adott körülmények között az adásvételi szerződések hatályossá nyilvánítása az ítélethozatalig, és megalapozottan rendelkezett az ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás ellenértékének az elszámolásról is.

Az I-II. r. alperesek fellebbezése nem volt alkalmas arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, és a felperes keresetének az elutasítását eredményezze.

Az ítéletábra a fellebbezési érvek sorrendjét követve az alábbiakban cáfolja az ott kifejtett állításokat.

A szerződés jó erkölcsbe ütközésének a megállapítása során a szerződéskötéskor fennálló helyzetet kell értékelni: közömbös, hogy utóbb a felszámolási eljárásban a biztosított hitelezői igények ki lesznek-e elégítve, illetve, hogy milyen arányban.

A szerződés tartalmának, céljának, a megkötése körülményeinek vizsgálatánál irreleváns az, hogy az I-II. r. alperesek más, a saját tulajdonukban álló ingatlanra is engedtek-e jelzálogjogot az egyik hitelezőnek.

Nincs döntő jelentősége annak a ténynek sem, hogy az ingatlanok vételára a szerződések megkötésekor esetleg megfelelt-e a piaci viszonyoknak - bár jelen esetben az ingatlanokat terhelő jelzálogjog miatt piaci értékükről nem igen lehet beszélni -, mivel a jó erkölcsbe ütközést valójában az a tény valósítja meg, hogy a gazdasági társaság likvid készpénzeszközét (amivel a hitelezői követeléseket lehetett volna kielégíteni) gyakorlatilag értékesíthetetlen vagyontárgyakra váltották. Ezért bár a mérleg főösszegében az adásvétel nem eredményezett valójában változást, de a jó erkölcsbe ütközést ettől függetlenül megvalósították a perbeli szerződések.

Mivel 2008. és 2010. évek között nagy változás következett be a gazdasági környezetben (az elhúzódó gazdasági válság miatt), ezért a szakértő helyesen nem a 2008. évben releváns, az alperesek által hivatkozott szerződés megkötése során figyelembe vett értékelési szempontok szerint állapította meg a perbeli ingatlanok piaci értékét sem.

A felperes a csatlakozó fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, és az I-II. r. alperesek által a III. r. alperes részére fizetendő tőkeösszeg felemelését kérte a keresetében megjelölt, összesen 58 200 000 Ft-ra.

Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését kérte, azt megalapozatlannak tartotta az ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás mértékének a megállapítása tekintetében.

Azt sérelmezte, hogy az ítélet indokolása nem ad magyarázatot arra, hogy az elsőfokú bíróság miképpen jutott arra a következtetésre, hogy az I-II. r. alperesek a III. r. alperesnek összesen 24 250 000 Ft értékkülönböt kötelesek megfizetni.

A felperes alappal hiányolta az elsőfokú bíróság ítélet indokolásából az elszámolás teljes körű levezetését.

Az elsőfokú bíróság az ítélete 10. oldalán indokolta meg az ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás ellenértékének az elszámolását. Itt nem tett említést arról, hogy a perben kirendelt Cs.T. ingatlanforgalmi szakértő amellett, hogy az ingatlanok forgalmi értékét 86 550 000 Ft-ban állapította meg, a 29. sorszámú - a felek által elfogadott - szakvéleménye 4. oldalán külön nevesítette az önálló adásvételi szerződés tárgyát képező ingatlan (a /4. hrsz. alatt nyilvántartott, ..., ... út 35. szám) forgalmi értékét 19 200 000 Ft összegben.

Az elsőfokú bíróság elfogadta döntése alapjául a szakértői véleményt, az elszámolása - a 19 200 000 Ft figyelembevételével - helyes, a marasztalási összeget megalapozottan állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletének 4. oldalán a tényállás megállapításánál az adásvételi szerződésekkel értékesített ingatlanok között szerepeltette a szóban forgó ingatlant is, ezért a megállapított tényállás nem tekinthető hiányosnak, az ítélet pedig a hiányos jogi indokolás miatt megalapozatlannak.

A felperes az elsőfokú ítélet megváltoztatására, a marasztalási tőkeösszeg 58 200 000 Ft-ra történő felemelésére vonatkozó csatlakozó fellebbezését nem indokolta meg, vélhetően fenntartotta az elsőfokú eljárásban előadott álláspontját. Ennek lényege az volt, hogy az ingatlanok „értékükhöz túlterhelten piaci értéket nem képviselnek” a szerződések még abban az esetben is értékaránytalanok, ha azokon nem állna fenn jelzálogjog, mert a felperes által beszerzett és csatolt szakvélemény alapján az ingatlanok piaci értéke mindösszesen 71 800 000 Ft.

Az ítélet tábla fentebb már utalt arra, hogy - egyezően az elsőfokú bírósággal - a perben beszerzett ingatlanforgalmi szakértő szakvéleményét aggálytalannak és alkalmasnak tartja az érdemi döntés megalapozására.

Az elsőfokú bíróság a feltűnő értékaránytalanságra vonatkozó PK 267. számú állásfoglalásra az érvénytelenség jogkövetkezményének megállapítása körében hivatkozott helyesen, az abban foglalt szempontok analóg alkalmazásával.

A fentebb kifejtettek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság a Polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. törvény (Pp.) 253. §-ának (2) bekezdése szerint helyben hagyta.

Sem az I-II. r. alperesek, sem a felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért mindegyik fél maga viseli a fellebbezésének illetékköltségét.

A felperes a csatlakozó fellebbezésén 1 358 000 Ft + 5000 Ft fellebbezési illetéket rótt le részben azért, mert az ítéltábla hiánypótló felhívását tévesen értelmezte, részben azért, mert az ítéltábla is tévesen járt el, a lerovandó illeték meghatározása során nem vette figyelembe azt, hogy a csatlakozó fellebbezés illetékének mértékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. § (4) bekezdése a 46. § (1) bekezdésére visszautalással határozza meg, azaz a csatlakozó fellebbezés illetékének a számításánál is megfelelően figyelembe kell venni az Itv. 46. § (1) bekezdésében meghatározott illeték maximum összegét.

A felperesnek ezért tehát maximum 1 250 000 Ft illetéket kellett a csatlakozó fellebbezésén megfizetnie, a tévesen lerótt 113 000 Ft fellebbezési többletilletéket pedig az Itv. 80. § (1) bekezdés i.) pontja alapján jogosult visszaigényelni az állami adóhatóságtól. Az erre irányuló kérelem elbírálása érdekében az ítéltábla a határozatát az Itv. 81. § (2) bekezdése szerint megküldeni rendelte a NAV ... Megyei Adóigazgatóságának.

A másodfokú eljárásban pervesztes I-II. r. alperesek illetékfeljegyzési jogban részesültek, ezért az ítéltábla a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, és a 15. § (1) bekezdése alapján őket kötelezte, hogy a fellebbezésükön le nem rótt 2x970 000 Ft = 1 940 000 Ft fellebbezési illetéket felhívásra, az abban foglaltak szerint egyetemlegesen fizessenek meg az államnak.

A peres felek jogi képviselőinek ügyvédi munkadíjából álló perköltség viseléséről szóló döntés meghozatalánál az ítéltábla a felperes pervesztessége folytán az I-II.r. alperesek javára a felperes által fizetendő, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b.) pontja, (5) bekezdése, és a 4/A. §-ának (1) bekezdése szerinti 609 250 Ft + áfa perköltség összegéből kivonta az I-II. r. alperesek pervesztességére tekintettel őket a felperessel szemben terhelő 463 750 Ft + áfa összegű, ügyvédi munkadíjából álló perköltség összegét, és a felperest a különbözetként jelentkező 145 500 Ft + áfa = 184 785 Ft másodfokú perköltségnek az I-II. r. alperesek javára, együttesen történő megfizetésére kötelezte.

Debrecen, 2013. május hó 28. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk előadó bíró, Dr. Riczu András sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó